

Tündérkertek és közösségi kertek Óbuda–Békásmegyeren

A közösségek kertészei

Március végén megnyílt a Benedek Elek Tündérkert, Óbuda–Békásmegyer második tündérkertje, amely nemcsak az ősi gyümölcsfafajták megőrzését, hanem a közösségépítést is szolgálja. Akárcsak a terület közösségi kertjei.

CSIKOR OTTÓ
| pestbudailatkep@hetivalasz.hu

A Kárpát-medence gyümölcsbirtokának megőrzésére szerveződött Tündérkert-mozgalom elindítója Kovács Gyula erdész, pomológus volt, aki – Szarvas József színművész és Ambrus Lajos íróval karöltve – létrehozta az első, őshonos gyümölcsfákkal beültetett Tündérkertet 2009-ben, a Zala megyei Viszákön. Azóta egyre többen követik példájukat: ma már mintegy száz Tündérkert található a hazai és a határainkon túli magyarok lakta településeken, így járulva hozzá a Kárpát-medence biológiai sokféleségének megőrzéséhez.

Budapest első Tündérkertjét a III. kerületben, Békásmegyer-Ófalun avatták fel 2014 tavaszán. Mint azt Gallai Máté, a Boldog Salamon Kör elnöke, a Tündérkert egyik alapítója a Pest-budai Látképnek elmondta, mikor megismerkedett a mozgalommal, úgy érezte, hogy szűkebb pátriájában is helye volna a kezdeményezésnek. Felvette a kapcsolatot Szarvas Józseffel, és az ő, illetve a Békásmegyer-Ófalui Szent József-plébánia segítségével sikerült létrehoznia a Tündérkertet, amelyben 16 őshonos alma-, körte- és szilvafa őrzi az ősi génállományt, s amely a plébánia másik kertjében tovább bővíthető majd.

Egyelőre azonban nem itt, hanem az óbudai Kasztély Óvoda kertjében folytatódik a történet, ahol március végén, Gyümölcsoltó Boldogasszony napján, két facsemete elültetésével megnyitották a terület második, Benedek Elekről elnevezett Tündérkertjét. A névválasztás indoka, hogy az elsősorban meserőként ismert Benedek Eleknek hatalmas gyümölcsfagyűjteménye volt, s az ide elültetett nyári piros alma és héber körte csemete is ezeknek a fáknek az utódai közül került ki.

„Ez a kert ma még csak két fa és egy gondolat” – tudjuk meg Gallai Mátétól, de ebbe a közös gondol-

kodásba egy meglehetősen kiterjedt „stábot” vonnak be. Találkozót szerveznek a környéken lakókkal, akik elmondhatják ötleteiket, s megismerhetik Csornyus Lőrinc építész és a Millenáris Park játszóterét is tervező Kő Boldizsár képzőművész elképzeléseit is egy Benedek Elek meséit idéző tematikus játszótérről, illetve arról, hogyan válhatna hétvégenként a közelben lakók számára nyitott kert igazi közösségi térré.

A Tündérkertek mellett közösségi kertek is működnek a III. kerületben. Bús Balázs, a városrész polgármestere már évek óta szorgalmazza a természethez kapcsolódó, új közösségi terek építését. Ebben fontos

szerep jut az önkormányzat és a civilszervezetek együtt gondolkodásának, hisz ez a fajta kooperáció az egyik tartóoszlopa a kerületi közösségépítésnek.

Az első közösségi kertet még 2013-ban, a Városi Kertek Egyesületével közösen hozta létre az önkormányzat Békásmegyeren, a Juhász Gyula utca és a Királyok útja találkozásánál. Mint azt *Rosta Gábertól*, a Városi Kertek Egyesület elnökétől megtudtuk, a közösségi kertekhez az 1929-es gazdasági világválság idején alapított, úgynevezett válságkertek szolgáltatták a mintát, amelyeknek modern változatai ma is megtalálhatók nyugat-európai, illetve tengerentúli nagyvárosokban. Az első hazai közösségi kertet 2012-ben egy kispesti lakótelepen építette ki az egyesület. Ma már négy kertjük működik, és idén további három szerveződik Budapesten és Szentendrén, de tőlük függetlenül is indulnak különböző kertkísérletek.

Az általában 25-30 családi ágyásra osztott közösségi kerteket az önkormányzatok felkérésére tervezik meg. Alapvető, hogy a bérlők – akik a munkájukkal fizetnek a parcella használatáért – a kert közvetlen környezetéből kerüljenek ki, s alapszintű kertészképzésen vegyenek részt. „Van nekünk továbbá alapszabályok, amelyeket kötelező betartani – ismerteti Rosta Gábor –, tilos például dohányozni, alkoholt inni, politizálni és felemelt hangon beszélni a kertekben, be kell tartani a kertszabályzatot. Ezenfelül illik megjelenni a kertgyűléseken, ahol a fontosabb döntések születnek, a kö-

zösség formálódik. Mert nálunk 90 százalék a közösségi élet és csak 10 százalék a kertészet.”

Az elmúlt évek tapasztalatai szerint eleinte lassan érkeznek az érdeklődők, de amikor már működik egy kert, túljelentkezés tapasztalható, jelenleg is harminc-negyven fős várakozólisták vannak mindenütt. Az ágyásokban a paradicsom a slágernövény, de a paprika, az uborka, fűszernövények és a virágok is népszerűek. Az egyesület csak másfél évig vesz részt az aktív működtetésben, utána a bérlők saját soraikból választanak vezetőt, s a kert önjáróvá válik. Így történt Békásmegyeren is, ahol nemcsak egy környezettudatosan működő – vegyszermentes, fűrt kútból öntöző – biokert, hanem egy összetartó közösség is létrejött.

„Idén egy újabb közösségi kert létrehozását tervezzük az önkormányzattal, az Árpád fejedelem útjánál »Amfikert« néven, amely formájával és kialakításával is emlékeztet majd a közeli amfiteátrumra. Minden együtt van az induláshoz, csak a terület tulajdonosa, a Fővárosi Önkormányzat engedélye hiányzik” – mondja Rosta Gábor.

A közösségi kerteknek létezik egy másik típusa is, ahol mindent együtt művel egy-egy közösség. Ilyen is működik Békásmegyere Ófaluban az Óbor-kör Egyesület irányításával.

Mivel a Tündérkertek és a közösségi kertek is nagymértékben hozzájárulnak a közösségépítéshez, Óbuda-Békásmegyere önkormányzata, az elmúlt évekhez hasonlóan, idén is támogatni fogja mindkét kezdeményezést. ■

Természeti értékek a III. kerületben Teljesítménytúra

Tavaszköszöntő teljesítménytúrával kezdődött meg március végén Óbudán a Szabadidő, szeretem! elnevezésű rendezvénysorozat, 850-en ismerkedtek a III. kerület természeti értékeivel.

CS. 0. | pestbudailatkep@hetivalasz.hu

A legkülönbözőbb korosztályok képviselői húztak bakancsot, ragadtak hátizsákot március utolsó szombatján, hogy részt vegyenek Óbudán a Szabadidő, szeretem! elnevezésű rendezvénysorozat idei első eseményén, a Csillaghegyi strandtól a Csúcs-hegyi vendégházig tartó Tavaszköszöntő teljesítménytúrán. Több mint nyolcszázötvenen kerekedtek fel, hogy a budai hegyeken átvezető 16, illetve 28 kilométeres útvonalon végighaladva megcsodálják az ébredő természet szépségeit. „Aki esetleg lemaradt volna, összel bepótolhatja, amikor újabb kirándulás indul Óbuda természeti szépségei között” – mondta el a *Pest-budai Látképnek* Csepeli Zsuzsanna, az eseménysorozatot szervező Óbudai Sport Kft. igazgatója, elárulva, hogy a két teljesítménytúra között futófesztivállal, „sportágbörzével”, nyugdíjas vizes sportnappal és két kerékpáros nappal várják a mozdulni vágyó óbudaiaikat.

Persze nem feltétlenül kell szervezett teljesítménytúrákon részt vennie annak, aki a III. kerület természeti szépségeire kíváncsi. A Mátyás-hegy, a Remete-hegy, a Csúcs-hegy, a békásmegyere Góts-tó, a Budakalász határában emelkedő Ezüsthely vagy az Aquincum építéséhez szükséges mészkövet adó, természeti védettség alatt álló Róka-hegyi bánya mind könnyen megközelíthetők a természetjárók számára – mondja *Szabó Magdolna*, Óbuda-Békásmegyere önkormányzati főtanácsadója, aki a Mocsáros-dűlő állat- és növényvilágát, illetve a Csúcs-hegy természeti, kulturális és építészeti értékeit bemutató tanösvényekre is felhívta a figyelmet. ■